
"Podwarszawskie zabytki w służbie społecznej", Michał Szymański,
"Stolica", R. V, nr 14/15 : [recenzja]

Ochrona Zabytków 4/1-2 (12-13), 104

1951

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Spoleczna opieka nad zabytkami przeszłości (instrukcje-regulaminy). Polskie Towarzystwo Krajoznawcze, Warszawa 1950. — W ramach organizacyjnych PTK powstał Wydział Społecznej Opieki nad Zabytkami Przeszłości, którego zadaniem jest kontynuacja pracy zasłużonego, a nie wskrzeszonego w jego pierwotnej formie Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości. Nowa rzeczywistość narzuciła organizatorom Wydziału konieczność zrewidowania dotychczasowych form akcji społecznej opieki nad zabytkami i wypracowania nowych. Wyrazem tego jest specjalna broszurka, wydana przez PTK, zawierająca: 1) Regulamin Wydziału SOnZP przy PTK, 2) Regulamin Rady Wydziału SOnZP, 3) Regulamin Prezydium Wydziału SOnZP, 4) Regulamin Referatu SOnZP, 5) Regulamin Sekcji SOnZP, 6) Regulamin dla opiekuna społecznego, 7) Wskazówki techniczne dla opiekunów społecznych. — Nie trzeba podkreślać wagi i znaczenia nowopowstałego Wydziału, który przy pomocy Opiekunów terenowych będzie walczył o akcję Urzędów Konserwatorskich pod hasłem: „Każdy zabytek ma swojego społecznego opiekuna“. Dla każdego zaś z nich zawarte w broszurce „Wskazówki techniczne“ stanowią tak pożądane i nieodzowne „vadamecum“.

STOLICA R. V.

Zachwatowicz Jan, Społeczna rola konserwatora. Nr 14/15 (177/178). — „Zadaniem konserwatora jest wskazanie istotnych, wartościowych pomników kultury, upowszechnienie ich znaczenia, troska o należytą formę i zachowanie oraz włączenie do nowych zadań, do nowej służby społecznej“.

Szymański Michał, Podwarszawskie zabytki w służbie społecznej (nr 14/15, il. 57). — Niezwykle bogato i wspólnie ilustrowany artykuł konserwatora wojewódzkiego warszawskiego, przedstawiający odbudowę i użytkowanie zabytków w 22 powiatach w latach 1945—49. Omawia następujące zabytki: pałace w Jabłonnej, Młocinach, Morysunku, Natolinie, Oborach, Otwocku Wielkim, Rybieniu, Ursynowie, zamek w Czersku, kościoły w Brochowie, Czerwińsku, Karczewie, Kobyłce, Nowym Dworze, Zakrocymiu, zespoły miast w Górze Kalwarii i Pułtusk, oraz dwory w Błędowie Chrzesnem, Dębinkach, Helenowie, Jordanowicach, Kaskach, Łazach, Małej Wsi, Młochowie, Pęcicach, Radziejowicach, Tarchominie i Żelazowej Woli.

Żurakowski Aleksander, Rekonstrukcja rzeźb zabytkowych (nr 16/179, il. 17). — Krótkie omówienie działalności Państwowej Pracowni Konserwacji Zabytków Rzeźby przy N. D. M. na terenie Warszawy.

Wernic Wiesław, Dom Związku Zawodowego Literatów Polskich, (25/288, il. 10). — Krótkie omówienie rekonstrukcji zabytkowej kamienicy Prażmowskich z XVIII w. przy Krakowskim Przedmieściu (z której ocalała tylko fasada) i odbudowy dla Z. Z. L. P. wg projektu Pracowni Trasy W—Z i inż. Jana Laube (wnętrza).

Bieniecki Zdzisław, Dawne pałace Krakowskiego Przedmieścia w nowej służbie społecznej (nr 29/292, il. 7).

H. B., Odbudowa pałacu Paca (nr 37/200). — Projekt: inż. H. Białobrzeski i inż. Czesław Konopka.

K. B., Pałac Mostowskich odbudowany, (41/204, il. 13). — Projekt: M. Kuzma i Z. Stępiński.

Serednicki Józef Stanisław, Zabytki Gdańska w odbudowie, (nr 45/208, il. 4).

Szymański Michał, Konserwacja i rekonstrukcja podwarszawskich ogrodów zabytkowych, (nr 46/209, il. 10). — Omówiono następujące zabytki: Falenty, Góra, Gucin, Jabłonna, Mała Wieś, Morysin, Młociny, Natolin, Otwock Wielki, Tarchomin, Wilanów i inne.

Odbudowa pałacu w Wilanowie, (nr 49/212, il. 13).

ZIEMIA R. XLI.

Szymański Stanisław, Istota społecznej opieki nad zabytkami przeszłości (nr 1—2/595—596, str. 2—4). — Przy P. T. K. powstał Wydział Społeczny Opieki nad Zabytkami Przeszłości, którego naczelnym zadaniem w nowych warunkach nie jest praca naukowa i konserwatorska lecz wychowanie całego społeczeństwa do korzystania z wartości gospodarczych i kulturalnych zabytków, a przez to do właściwego przekazania ich następnym pokoleniom.

Maisel Witold, Tragedia zabytków w Poznaniu (nr 12/606, str. 215—220, il. 7). — Los zabytków za okupacji hitlerowskiej i działań wojennych z 1945 r. oraz sprawozdanie z postępów odbudowy.

Z OTCHŁANI WIEKÓW. R. XIX.

Sarnowska Wanda, W pracowni konserwatorskiej w Opolu (zesz. 3—4, str. 59—62). — Opis konserwacji prehistorycznych wyrobów z żelaza i drewna, pochodzących z wykopalisk na Ostrowku w Opolu.